

Opravična št.:

Up-160/04

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2005:Up.160.04

Akt:

Ustavna pritožba družbe A. A. zoper sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 1464/2003 z dne 22. 12. 2003 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Kr 21/2003 z dne 26. 9. 2003

Izrek:

Ustavna pritožba družbe A. A. zoper sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 1464/2003 z dne 22. 12. 2003 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Kr 21/2003 z dne 26. 9. 2003 se zavrže.

Evidenčni stavek:

Ker je ustavno pritožbo po stališču Ustavnega sodišča vložila neupravičena oseba, jo je bilo treba zavreči.

Geslo:

1.5.51.2.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Zavrženje.

1.4.52.3 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke v postopku ustavne pritožbe - Upravičenost za vložitev ustavne pritožbe.

1.5.5.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Ločena mnenja članov - Pritrdilna mnenja.

Pravna podlaga:

Člen 55.1.3, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Polno besedilo:**

Up-160/04-4

12. 1. 2005

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe družbe A. A., d.o.o, Ž., ki jo zastopa direktor B. B., na seji senata dne 22. decembra 2004 in v postopku po četrtem odstavku 55. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94)

sklenilo:

Ustavna pritožba družbe A. A. zoper sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Ks 1464/2003 z dne 22. 12. 2003 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Kr 21/2003 z dne 26. 9. 2003 se zavrže.

Obrazložitev

1. Pritožnik vloga ustavno pritožbo zoper sklep

zunajobravnavnega senata, s katerim je bila zavržena njegova pritožba zoper sklep preiskovalnega sodnika. Preiskovalni sodnik je z izpodbijanim sklepom zavrgel vlogo, s katero je pritožnik kot subsidiarni tožilec zahteval uvedbo preiskave zoper eno osebo zaradi suma storitve kaznivega dejanja po drugem odstavku v zvezi s prvim odstavkom 244. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 63/94 in nasl. - KZ).

2. Pritožnik v ustavni pritožbi zatrjuje napačno uporabo prava in kršitev 22. člena Ustave. Navaja, da preiskovalni sodnik v njegovem primeru ni obravnaval zahteve za uvedbo preiskave, ki je imela vse zakonske sestavine. V drugih primerih naj bi obravnavo takšnih zahtev dopustil kljub temu, da so bile manj kvalitetno sestavljene. Pritožnik navaja, da mu bodo zaradi izpodbijanih sklepov nastale nepopravljive posledice.

3. Po določbi prvega odstavka 50. člena Zakona o Ustavnem sodišču (v nadaljevanju ZUstS) lahko vsakdo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vloži pri Ustavnem sodišču ustavno pritožbo, če meni, da mu je s posamičnim aktom državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil kršena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina.

4. Po določbi tretje alineje prvega odstavka 55. člena ZUstS Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrže, če jo je vložila neupravičena oseba. Ustavni pritožnik je v postopku, v katerem so bili izdani izpodbijani akti, nastopal kot subsidiarni tožilec.

5. Ustavno sodišče je v sklepu št. Up-285/97 z dne 10. 5. 2001 (Uradni list RS, št. 52/01 in OdlUS X, 115) sprejelo stališče, da subsidiarni tožilec ni aktivno legitimiran za vložitev ustavne pritožbe. Navedeno stališče je Ustavno sodišče sprejelo v primeru, ko je bil s sodno odločbo, ki jo je subsidiarni tožilec izpodbijal, kazenski postopek zoper obdolženca pravnomočno končan. Pri takšni odločitvi je bila eden izmed razlogov za tako odločitev tudi ustavna prepoved ponovnega sojenja o isti stvari (31. člen Ustave), ki preprečuje spremembo ali razveljavitev katerekoli pravnomočne odločitve, s katero je bil postopek zoper obdolženca končan.

6. V pritožnikovem primeru se kazenski postopek sploh še ni začel (šteje se namreč, da se kazenski postopek začne z izdajo sklepa o uvedbi preiskave), saj je bila njegova vloga, s katero je zahteval uvedbo preiskave po opravljenem formalnem preizkusu, kot nepopolna zavržena. Tudi v pritožnikovem primeru je treba ugotoviti, da pravica oškodovanca prevzeti oziroma nadaljevati pregon zoper tistega, ki naj bi s kaznivim dejanjem posegel v njegove pravice, namreč še ne pomeni, da ima tudi ustavno varovano pravico doseči kazensko obsodbo. S kazensko obsodbo se namreč odloča o kazenski odgovornosti ali nedolžnosti domnevnega storilca kaznivega dejanja. Ne glede na izid kazenskega postopka se neposredno ne odloča o materialnopravnem položaju ali o pravicah upravičenega tožilca. Subsidiarnemu tožilcu zgolj s pravnomočno odločitvijo o zavrženju vloge, s katero je želel začeti kazenski pregon, sama po sebi ni mogla biti kršena nobena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina. Glede na navedeno pritožnik tudi v tem primeru ni upravičen vložiti ustavne pritožbe zoper izpodbijano sodno odločitev. Ustavno pritožbo je bilo zato treba zavreči.

C.

7. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi tretje alineje prvega odstavka 55. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 98/03 - popr.) v sestavi: predsednik senata dr. Zvonko Fišer ter člana dr. Ciril Ribičič in dr. Mirjam Škrk. Sklep je sprejel soglasno. Sodnik Ribičič je dal pritrtilno ločeno mnenje. Ker senat ustavne pritožbe ni sprejel, je bila zadeva v skladu z določbo četrtega odstavka 55. člena ZUstS predložena drugim sodnicam in sodnikom Ustavnega sodišča. Za sprejem se je izrekel sodnik Čebulj. Ker se za sprejem niso izrekli trije od njih, ustavna pritožba ni bila sprejeta v obravnavo.

Predsednik senata

dr. Zvonko Fišer

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Ribičiča

Svoje nestrinjanje z zavrženjem ustavnih pritožb, ki jih vlagajo zasebni oziroma subsidiarni tožilci sem podrobneje obrazložil v odklonilnem ločenem mnenju v zadevi št. Up-168/98 z dne 10. maja 2001. Pri tem sem opozoril, da obstoji več razlogov, zaradi katerih bi veljalo zasebnemu oziroma subsidiarnemu tožilcu priznati pravico, da vlaga ustavno pritožbo zaradi kršitev procesnih jamstev, ki jih ima v kazenskem postopku. Seveda Ustavno sodišče na podlagi take ustavne pritožbe ne bi moglo razveljaviti pravnomočne oprostilne sodbe, omejiti bi se moralo na ugotovitev, da je prišlo do kršitev pritožnikovih procesnih pravic v kazenskem postopku. Ugotovitvena sodba Ustavnega sodišča o teh kršitvah je pomembna z vidika moralnega interesa prizadetega, prav tako pa tudi kot prispevek k temu, da do podobnih kršitev procesnih pravic ne bi prihajalo v novih primerih. Ugotovitvena sodba tudi ni brez pomena v zvezi z morebitnimi odškodninskimi zahtevki zasebnega oziroma subsidiarnega tožilca. V isti zadevi sta ločeni mnenji podala tudi sodnika dr. Janez Čebulj in dr. Lojze Ude, ki poudarjata, da uživa zasebni oziroma subsidiarni tožilec vsa temeljna procesna jamstva v kazenskem postopku. Po njunem mnenju odločitev v kazenski zadevi ne zadeva le obdolženca, temveč tudi tožilca, saj gre za osebo, ki naj bi bila oškodovana s kaznivim dejanjem. Seveda Ustavno sodišče ne bi moglo razveljaviti oprostilne sodbe, ker mu to preprečuje 31. člen Ustave (prepoved ponovnega sojenja v isti stvari), lahko pa bi ugotovilo kršitev človekovih pravic zasebnega oziroma subsidiarnega tožilca. Pravica iz 31. člena Ustave ni absolutna, zato ni nobene ovire, da ne bi Ustavno sodišče izdalo ugotovitvene odločbe o kršitvi 22. člena Ustave.

V poznejših primerih, ko je Senat za preizkus ustavnih pritožb s področja kazenskopravnih zadev zavrgel ustavne pritožbe zasebnih oziroma subsidiarnih tožilcev, sem glasoval "za" in v pritrtilnem ločenem mnenju opozarjal na razloge, ki govorijo proti takšni praksi. Kolikor bi glasoval proti, bi vedno znova odpiral vprašanje primernosti takšnih odločitev, ki imajo med sodnicami in sodniki večinsko podporo in jih je Ustavno sodišče ponovno potrdilo v sklepu v zadevi št. Up-373/03.

Prepričan pa sem, da se bo Ustavno sodišče k temu vprašanju ponovno vrnilo takrat, ko bo prišlo do kakšne posebej grobe in očitne kršitve procesnih jamstev, ki jih v kazenskem postopku uživa zasebni oziroma subsidiarni tožilec. V nasprotnem primeru bi Ustavno sodišče tvegalo, da bi ugotovitev o takšni kršitvi ugotovilo Evropsko sodišče za človekove pravice.

Eden od temeljnih argumentov v korist stališča Ustavnega sodišča o tem, da zasebni oziroma subsidiarni tožilec ni upravičena oseba za vložitev ustavne pritožbe, je načelo prepovedi ponovnega sojenja o isti stvari (31. člen Ustave).

Gre torej za stališče, ki izhaja iz tega, da bi tudi ugotovitvena sodba o procesnih kršitvah pomenila pravni poseg v pravnomočno oprostilno sodbo.

Senat za preizkus ustavnih pritožb s področja kazenskopravnih zadev je v več primerih navedeno stališče Ustavnega sodišča razširil tudi na primere, v katerih ni bila izdana pravnomočna oprostilna sodba, ker se kazenski postopek sploh ni začel oziroma je bil pravnomočno ustavljen pred izdajo oprostilne sodbe. Za takšne primere gre tudi v naslovnih zadevah. Takšno stališče senata je lahko vprašljivo še zlasti, če upoštevamo stališče sodnika Franca Testena, ki je v pritrdilnem ločenem mnenju v zadevi št. Up-168/98 zapisal tudi naslednje: "Sam zaenkrat ne izključujem, da bo Ustavno sodišče kdaj, ko se bo srečalo s hudimi procesnimi kršitvami, poseglo tudi po takšni goli ugotovitvi, ki bo pritožniku predstavljala določeno satisfakcijo - kar lahko pomeni tudi določeno izboljšanje pravnega položaja. Vendar tega Ustavno sodišče nikoli ne bo moglo storiti v primerih, ko se je kazenski postopek končal s pravnomočno oprostilno sodbo ..." Po stališču sodnika Testena (enega od petih sodnikov, ki so glasovali za stališče o zavrženju ustavne pritožbe zasebnih tožilcev) je torej pomembno razlikovanje med primeri, v katerih ima Ustavno sodišče opravka s pravnomočno oprostilno sodbo in drugimi primeri, v katerih se je kazenski postopek končal na drugačen način. Tako menim tudi sam in se ne morem strinjati s stališčem, po katerem zasebni oziroma subsidiarni tožilec nikoli ne more biti upravičena oseba za vložitev ustavne pritožbe.

Kljub temu, da bi bilo morda smiselno preizkusiti navedeno stališče Senata na seji Ustavnega sodišča, sem se raje odločil za pritrdilno ločeno mnenje in se bom izrekel za sprejem ustavne pritožbe šele v primerih, v katerih bo šlo za hude in očitne kršitve procesnih pravic zasebnega oziroma

subsidiarnega tožilca.

dr. Ciril Ribičič

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Datum vloge:

2. 3. 2004

Datum odločitve:

12. 1. 2005

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

Objava:

Dokument:

US24260